

M: Det behövs en ny brottsbalk

Den ökade grova brottsligheten berör hela samhället. Den berövar människor frihet och trygghet. Och den hotar vår demokrati och rättsstat. Att bekämpa brottsligheten är en av vår tids största frihetsfrågor. Det räcker inte längre med enskilda justeringar samt att lappa och laga i gällande lagstiftning. Det behövs ett tydligt skifte i det svenska straffsystemet för att få ordning på Sverige. Moderaterna vill därför genomföra en fullständig översyn av brottsbalken. Fokus ska skifta från gärningsmannen till brottsoffer och samhällsskydd, och straffen ska genomgående spegla brottens allvar.

Straff som speglar brottens allvar – fokus på brottsoffer och samhällsskydd

År 2020 var ett dystert rekordår. I genomsnitt ägde mer än skjutning eller sprängning rum per dag. Sedan år 2014 har antalet personer som utsatts för sexualbrott tredubblats. Under samma period har utsattheten för ungdomsrån mer än fördubblats. Enligt den Nationella trygghetsundersökningen är den upplevda otryggheten större än någonsin.

Moderaterna kommer aldrig att tillåta att våldet normaliseras. För att vända utvecklingen räcker det inte längre att bara justera i marginalen, och ändra inom dagens lagstiftning. Den svenska rättspolitikerna måste skifta till en helt ny kurs.

Det gäller exempelvis verktygen för polis och åklagare i arbetet med att förebygga, upptäcka, förhindra, utreda och lagföra brottslighet. Men det gäller i högsta grad hela systemet för straff. Nästa år fyller brottsbalken 60 år, och tiden och samhällsutvecklingen har runnit ifrån den. Vi upplever idag en grov och systemhotande brottslighet. Många kriminella har ett våldskapital och metoder som kan jämföras med terroristers. Dagens straff speglar genomgående inte brottens allvar. Och brottsbalkens fokus på gärningsmannen, inte brottsoffer och samhällsskydd, är överspelad.

Moderaterna kommer vid ett regeringsskifte göra en fullständig och genomgripande översyn av hela strafflagstiftningen. Detta med utgångspunkten att straffen ska spegla brottens allvar, och att brottsbalkens fokus på gärningsmannen byts ut mot ett tydligt fokus på brottsoffer och samhällets behov av skydd.

I den nya brottsbalken vill vi göra en generell översyn av straffskalorna och påföljderna. Ett riktmärke kommer vara att straffen för våldsbrott och sexualbrott ska skärpas ytterligare i förhållande till andra brottstyper. Detsamma gäller angrepp mot poliser och annan brottslighet som hotar rättsstatens och samhällets fundament. Även övriga straff ska ses över: systemet ska vara logiskt och hänga ihop. Det också vara ett tydligt fokus på gärningsmannens skuld och ett skärpt brottsofferperspektiv – den som trots tidigare domar återfaller i brott bör straffas mycket hårdare. Dessutom ska samhällets behov av skydd väga tyngre – gängkriminella och samhällsfarliga individer ska hållas borta från gatorna.

Den nya brottsbalken ska bland annat innehålla följande:

- **Skärpta straff för ett stort antal brott genom höjda minimistraff:** Till exempel för våldsbrott, sexualbrott, övergrepp i rättssak, våld mot tjänsteman och överlåtelse av narkotika.

- **Skärpta straff för flerfaldig brottslighet:** Mängdrabatten i sin nuvarande form ska avskaffas.
- **Skärpta straff för återfall i brott:** Återfall ska i princip undantagslöst leda till fängelse och ett högre straffvärde
- **Metoden för straffmätning ska ändras:** Utgångspunkten ska inte längre vara att minimistraflet döms ut.
- **Presumtionen mot fängelse ska avskaffas:** Principen om att en domstol ska fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för annan påföljd än fängelse ska avskaffas.
- **Färre skäl för strafflindring:** Straffskalan ska aldrig ska kunna underskridas.
- **Förvaringsstraff införs för samhällsfarliga brottslingar:** Utgångspunkt ska vara att ingen frigivning ska ske om det finns stor risk för återfall i allvarlig brottslighet.
- **Effektivare program i fängelse och under frivård för att förebygga återfall:** Fokus ska ligga på återfallsförebyggande program och metoder som bygger på evidens.